Ч. 54 (13.293). Львів, неділя 5. березня 1933. Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
—
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
—
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Наступ Москви на Україну.

Сучасний похід більшовицького уряду за збіжем є одним з поважних історичних моментів у боротьбі Московщини проти України. У цій боротьбі змобілізував більшовицький провід Московщини всі свої засоби нелюдських репресій і безоглядної демагогії. Один по другім відбулися зїзди партійної та урядової верхівки, а відтак збори пленумів головних краєвих організацій та комуністичної партії України. Боротьба за збіже відсунула на другий плян всі інші справи і питання. „Ізвестія" та ціла більшовицька преса повна боєвих статтей на збіжеві теми, переповнених криками „розпни її!" зверненими проти України. Між ними замітніша стаття Радека („Ізвестія", 17. II. 1933), в якій він між іншим говорить: „Тепер ми потребуємо більше хліба, ніж раніше, бо ми створили величезну промисловість.. Ніколи ще комуністи не билися за такі високі цілі, як у часі весняної сівби... *за озброєння Радянщини* для боротьби, яку їй доведеться ще витримати у сутичках, які готує світовий капіталізм..." Отже коштом збіжа забраного на Україні московські можновладці хочуть зводити свої порахунки зі світовим капіталізмом. Більшовицька отвертість також чогось варта.

Але ще більш отверто висловлюється Косіор на пленумі ЦК КП(б)У, який заявляє: „Весняна сівба в цім році на Україні має виїмкове значіння для народнього господарства не лише України, а й цілого Радянського Союзу... Тов. Сталін скритикував роботу на селі не тільки української партійної організації, але те, про що він говорив, відноситься перш за все до нас. Сувора оцінка відноситься не лише до Дніпропетровського, Харківського та Одеського районів, відносно яких ужито організаційні заходи, а й до Винницького та Київського, які не виконали ще тих завдань, що їх поставила перед ними III. всеукраїнська партійна конференція в справі ліквідації проривів у сільськім господарстві..."

Панові Косіорові ще мало гнету селянства у трьох головних збіжевих районах України, він хоче вислужитися, поширивши кари й на Київський та Винницький район. Обурення „шляхетного" більшовика на Україну досить зрозуміле, і то з його власних слів, коли він каже: „З переходом до колективної господарки роботи та турботи у нас, партійних радянських організацій, зробилось на селі в *десятки разів* більше ніж при колишній перевазі індивідуальної господарки".

За це цінне признання пану Косіорові справді належиться орден червоної звізди. Є воно блискучим ствердженням думки, висловленої перед роком на сторінках „Діла", що переведення цілковитої колективізації витворить на Україні рівність злиднів та зеднає ціле селянство в одним спільнім фронті у боротьбі проти московського більшовизму. Так воно тепер і є в дійсности, не зважаючи на більшовицькі байки про кулаків та підкулачників.

Коли більшовики голосять у пресі, на партійних конгресах та на зїзді „ударників", що сучасна весняна сівба та ціла збіжева кампанія має виїмкове значіння не лише для України, а для цілого Радянського Союзу, то вони мають цілковиту слушність; має слушність і Радек, який поширює значіння цієї боротьби за хліб далеко поза межі Радянщини. Ця боротьба може мати справді світове значіння.

Перспективи, а навіть остаточний вислід цієї боротьби зазначуються вже тепер досить виразно. Твердження Косіора, що більшовики мають тепер на селі роботи *„в десятки разів" (!!)* більше ніж раніше, це не саме лише пусте говорення послужного більшовицького бюрократа, який чекає нагороди з московського центру. Більшовики добувають справді часом буквально боєм кожну тону збіжа на Україні. Масове катування селянства, розстріли та заслання цілих сіл на північ на Україні річ звичайна. Новиною хіба є, що ці репресії уживається проти колективізованого селянства, проти колхозів, утворених самими більшовиками. Але ніколи не було ще такої повені „адміністраційних" заряджень для цілого Союзу, спрямованих на боротьбу за збіже на Україні.

По пятнацяти роках заведено знов пашпортну систему, поза двома московськими столицями у першу чергу в Харкові, Києві, Одесі. Створено нову міліцію ҐПУ, обовязки шпіонів поширено на всі урядові, партійні, а навіть громадські організації. Шпіонські ґрупи позасновувано при МТС та всіх більших колхозах. Згідно з проєктом Постишева попризначувано „абсолютно вірних" вартових до колхозних складів збіжа, до тракторів, коней і т. д. Поприкріплювано людей не лише до землі, як у часах кріпацтва, а й до тракторів, коней, коров. Визначено незвичайно жорстокі кари за злочини проти державного майна. А поза всім тим насіння ще не зібрано й небагато надії зібрати його у свій час.

При таких обставинах дуже сумнівно, щоби більшовики спромоглися видусити з України навіть стільки збіжа, як у минулім році. Певне у всякому випадку, що це збіже коштуватиме їх, рахуючи на години праці без порівнання дорожче ніж у минулім році.

Боротьба за збіже на Україні забирає стільки сил у Московщини, що вона має їх небагато на щось інше; і в цім полягає велике значіння тієї боротьби, яка відбувається тепер на Україні.

У своїй останній промові Сталін виправдував спізнення в переведенні пятилітки потребою збройтися з огляду на події на Далекому Сході. Тепер більшовики озброєні до зубів, але при напруженні всіх сил не можуть нагодувати населення навіть у часі миру, не кажучи вже про війну. Причини більшовицького „пацифізму" треба шукати на Україні. Це починають розуміти, очевидно, і в Европі, коли орґан Союзу Народів пише, що справжні причини проєкту Літвінова на конференції розоброєння треба шукати в напруженій ситуації у самій Радянщині та висловлює припущення, що повстання селян на Кубані може приняти весною масовий характер і допровадити до поважних подій на Україні. Отже, коли Еріо покладає якісь надії на червону армію, то він мусить знати, що їй крім грошей треба буде постачати мабуть і засоби поживи.

М. Данько.

Відворот православної митрополії в справі анатеми на Мазепу.

Дозвіл правити богослуження за душу Мазепи. — Місійний православний зїзд. — Молитви за жертви більшовицького терору. — Наука релігії на Поліссі. — Ювилей митр. Дениса чи жалоба Православної Церкви?

(Постанови останньої сесії Синоду Православної Церкви).

Остання сесія Синоду Православної Церкви, що закінчилася 22. лютого ц. р. прийняла як першу постанову — відклик своєї заборони відправляти богослуження за душу гетьмана Мазепи. Дипльоматично про факт тої заборони промовчано, так само дипльоматично „не пересуджено проблеми скасування анатеми" (це вже стилістична концесія для чорної сотні!). Тому, що це всетаки документ до історії тієї куріозної анатеми, подаємо текст постанови буквально (себто в перекладі з московської мови, в якій ідуть усі наради й протоколи Синоду), зберігаючи теж по змозі її кручений канцелярський стиль:

Дозвіл на відправу жалібних богослужень за душу бл. п. гетьмана Івана Мазепи: Св. Синод на засіданні дня 17. II. 1933, вислухавши реферату о. митрополита, що він звернувся до вселенського патріярха, голови всіх автокефальних церков, щоби зняти клятву з гетьмана Івана Мазепи, але відповіди досі не отримав та що в міжчасі щиро віддані православній Церкві українці глибоко боліють над замогильною долею так заслуженої для тої Церкви людини, якою був без сумніву бл. п. гетьман Мазепа, що навіть слабі духом беруть участь у жалібних богослуженнях за нього по католицько-уніятських церквах, — та виходючи з заложення, що вища влада Православної Церкви в Польщі не може залишати без батьківської уваги болю вірних тій Церкві українців, Св. Синод постановив:

признати річю можливою, щоби, не пересуджуючи питання про відкликання анатеми з гетьмана Мазепи, яку наложило на нього великоросійське та малоросійське (!) духовенство в Москві й на Україні, але милосердючись над щирим і глибоким болем вірних за душу гетьмана Івана Мазепи, позбавлену церковних молитв і заступництва Церкви перед Вівтарем Всевишнього за її спокій, — дозволяє і благословить, щоби молитися по церквах за спокій душі бл. п. гетьмана Івана Мазепи".

Друга постанова Синоду каже про потребу скликати в цьому році „всепольський місійний православний зїзд", „а то з уваги на збільшену в останніх часах діяльність Унії, атеїзму і сектанства" (Унія, атеїзм і сектанство це для православних владик тотожні небезпеки!) Програму зїзду та його точний зміст мають виготовити на підставі внесків окремих епархіяльних влад.

День 1. листопада Синод призначив на щорічні молитви за мучеників за віру, що мученицькою смертю померли в Совітському Союзі. Синод доручив митрополитові Денисові звернутися з окремим покликом до голов усіх автокефальних Церков, щоби вони прилучилися до тих молитв.

Щодо гостро актуальної справи діточих молитв на Поліссі (говорив про це у соймі пос. Сергій Хруцький, а реveляційні документи оголосив у „Ділі" пос. д-р Степан Баран), Синод прийняв таку постанову:

„Св. Синод, розглянувши непорозуміння, які трапилися в останньому часі на терені поліської епархії в справі мови навчання релігії у школах, потвердив засадничий погляд та наказав усім епархіяльним властям перестерігати надалі незмінну засаду, що наука релігії в усіх школах має переводитись в рідній мові учнів згідно з бажанням їх батьків".

Врешті остання точка постанов Синоду пригадує, що в квітні ц. р. минає 20 літ від часу, як митр. Денис став епископом, і 10 літ, як став митрополитом. З цього приводу Синод назначив на 23. квітня святочні богослуження по право-

славних церквах. Крім того рішено видати про-памятну книгу „Православна Церква у Польщі впродовж 10-ти літ під управою ЙЕ. о. митро-полита Дениса". Спеціяльній редакційній комі-сії тої книжки проводить архіеп. Олексій, а до комісії входять: секретар консисторської канце-лярії Рощицький, синдик митрополії Ніколаєв, протоерей о. Протасевіч і п. Кікін (самі моска-лі?!)

До цього останнього пункту здається нам, що редакційна колегія буде мати дуже важке завдання перед собою. Бо щоби бути щирим перед собою і Православною Церквою, то треба скласти таку правдиву історію 10-тиліття тієї Церкви під правлінням митроп. Дениса, яка стала би не святочною пропамятною книгою, а книгою жалоби, — жалоби православних вірних і Православної Церкви... Славословія серед таких умовин є щонайменше річю несмачною.

З українського життя на Буковині.

Софія Сталникова в Чернівцях.

В неділю 26. м. м. виступила п-і Софія Стадникова гостинно в опереті Артимовського „Запорожець за Дунаєм", а 1. ц. м. уладила власний концерт у салі Нар. Дому в Чернівцях. Оба виступи мали великий успіх, п. Стадникову витало громадянство Буковини оваційно.

Скількість українських виборців у Чернівцях.

Українці мають у місті Чернівцях 4737 виборців, які вписані у списках громади міста Чернівців. Німці мають 2064, а поляки 2098 виборців. З того слідує, що українці мають два рази більше виборців, як німці і поляки. При добрій організації моглиб ми осягнути багато більше число виборців, а щонайменше стільки, скільки румуни, які мають 7.423 виборців. Найбільше число виборців мають жиди, бо аж 13.169. Дати ці подані на основі статистичного бюра так, що вони відповідають уповні дійсному станові річей. Українського населення в Чернівцях є зверх 25.000 душ, а румунського кругло 16.000. Число українських виборців далеко менше, а румунських далеко більше, як це відповідалоб загальному числу населення одної і другої народности. Але й так українці з жидами мають у Чернівцях поверх 60 проц. усіх виборців, а румуни самі 25 проц.

„Голос Буковини".

В українській мові почав виходити демократичний орган тижнево в Чернівцях. Це українське видання румунського „Glasul Bucovinei". Мабуть треба сподіватися нових виборів до парляменту. („Час").

Дрібні вісти.

Дня 5. II. ц. р. відбулися у Чернівцях річні заг. збори Т-ва **„Українська Народня Книгозбірня"**. Головою вибрали п. Василя Руснака.

Українці у **Глібоці** приступили до **будови Українського Нар. Дому**, не зважаючи на великі перепони хрунів та інших чорних духів. Правним власником новозбудованого У. Н. Дому буде Т-во **„Український Нар. Дім"** у Чернівцях.— До **будови Українського Нар. Дому** приступила також громада **Станівці Долішні**. — Т-во „Нар. Дім" у **Вижниці** приступило до **розбудови своєї салі**.

Великий **Шевченківський концерт** у Чернівцях відбудеться 25. ц. м. в салі Музичного Т-ва — **Урочистий концерт Українського Муж. Хору** заповіджений на 12. ц. м. в тій самій салі.

На будову **сцени в Нар. Домі** у Чернівцях зібрали до кінця лютого ц. р. 110.078 левів.

Буковинські українці збирають жертви **на допомогу українським утікачам** з Рад. України. Списки жертводавців містить „Час".

„Сільський Господар" у Луцьку.

Діяльність і розвиток. — Плян праці. — Загальні збори.

I.

Філія „Сільського Господаря" в Луцьку, заснована 2. грудня 1928 року, за чотири рока значно посунулася вперед, не зважаючи на загальну господарську крізу й льокальні нещастя — град у 1931 р. і ржу в 1932 р.

На 1 січня ц. р. „Сільський Господар" у Луцьку мав: 1729 членів (у 1932 р. прибуло 730 членів), 54 кружків (у мин. році заложено 28); 3 секції — плекання й охорони рослин, плекання й охорони тварини й пасічничу; юрисконсультський відділ; випозичальню збіжа; одного агронома, одного керманича бюра й одного правника-юрисконсульта.

На день загальних зборів, 26. лютого ц. р. філія мала вже 1953 членів, 48 кружків, загального агронома, інструктора садівництва й городництва, керманича бюра й дві допомогові сили, що працювали спорадично: інж. гідротехніка й агронома жінку.

У повіті кружки мали 3 трієри, 2 ветеринарні аптечки, 20 сонд, 3 шкілки овочевих дерев, 3 випозичальні збіжа, сільсько-господарські бібліотечки і т. д.

У минулому році філія влаштуала 3 повітові наради ріжного характеру, 3 районові й 42 сільських, 44 зборів членів кружків, 4 свята „Сільського Господаря", одну господарську виставку, 104 реферати на ріжні теми; поширено плекання пашних рослин, підготовлено 4 сметанкові збірні, заложено кілька досвідних піль зі штучними погноями, поширено культури гарбузів, динь, винограду, люцерни; зорганізовано за допомогою „Народньої Торговлі" постачання гатункового насіння пшениці й городини, зроблено спробу поліпшення лук і т. д.

Голова філії п. В. Островський відбув значне число поїздок по селах і виголосив біля ... рефератів.

II.

Загальні Збори філії відбулися в Луцьку дня 26. лютого при участи 72 делегатів від кружків і 52 звичайних членів. Збори відкрив голова філії. До президії ввійшли: голова філії п. В. Островський, заступники — начальник „Маслосоюзу" п. Р. Клос і голова кружка п. Г. Свірида, секретар п. С. Вишнівський.

Після відчитання справоздання з діяльности філії, грошевого обороту й білянсу та звіту контрольної комісії, розпочалася дискусія. Збори уділили уступаючій раді абсолюторію й перейшли до виборів ради й контрольної комісії. Вистав-

Конфіскати українських книжок.

Присуд чортківського суду.

Маємо перед собою копію рішення Окружного Суду у Чорткові II-го виділу карного (до ч. II. Пр. 10/33), яким він затверджує конфіскату дорученну прокуратором цьогож суду в справі деяких книжок і брошур, забраних поліцією у читальні Т-ва „Сокіл" у Вигнанці.

Між сконфіскованні книжки, звичайно перечвоєнні, що вже перейшли цензуру і досі свобідно продавались книгарнями попали навіть такі як „Читаночка для чемних діточок", „Основи землезнання України" проф. С. Рудницького, яка у 1924 р. перейшла польську цензуру і досі була у свобідній книжковім обігу.

Предметом цього присуду є конфіската Кулішевої „Чорної Ради", повісти з 1863 року, що від десятків літ находиться у шкільних читанках, **а навіть приписана як обовязкова шкільна лектура!**

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 5. БЕРЕЗНЯ 1933.

ПРОСПЕР МЕРІМЕ 3)

Таманго.

А проте, критикуючи так безустанку, вибирав насамперед щонайміцніших і найпоставніших. Цих міг заплатити по звичайній ціні; але за решту жадав великої знижки. Таманго зі свого боку боронив своїх інтересів, хвалив свій товар, говорив про брак людей і про небезпеки свого заняття. Врешті на закінчення поставив ціну, не знаю вже яку, за всіх тих невільників, яких білий капітан хотів забрати зі собою на поклад.

Як тільки перекладчик перевів на французьке пропозицію Таманга, Леду мало не перевернувся горілиць з обурення та обурення. Потім, муркотячи під носом якісь страшні прокльони, піднявся на ноги, якби хотів перервати всякий торг з таким нахабником. Тоді Таманго затримав його; з трудом вдалося йому знову посадити капітана на давне місце. Розпечатали нову пляшку і торг почався наново. Тепер прийшла черга на чорного обурюватися на божевільні ціни білого. Кричали, перечилися довго, завзято пили горілку; але горілка викликувала зовсім інші наслідки в одного та другого. Чим більше пив француз, тим більше знижував свої пропозиції; чим більше пив африканець, тим більше уступав зі своїх претенсій. Таким чином при кінці кошика запала згода. Лихі бавовняні матерії, порох, кресала, три бочілки горілки, пятьдесять зле направлених старих рушниць пішли в заміну за сто шістьдесять невільників. Щоби припечатати згоду, капітан вдарив у долоню майже зовсім пяного мурина і зараз французькі моряки перебрали невільників, яким зняли з шиї їх деревляні вила, щоби заложити їм залізні нашийники і кайдани; це блискучо свідчило про вищість європейської цивілізації.

Лишилася ще яка трицятка невільників; це були діти, старці, слабосильні жінки. Корабель був уже повний. Таманго, який не знав, що робити з цим вибракованим товаром, предложив капітанові купити їх по пляшці горілки за штуку. Пропозиція була спокуслива. Леду пригадав собі, що на виставі „Сицилійської вечірні" в Нант він бачив, як багато грубих людей увійшло ще на салю, хоч вона була вже повна і навіть вдалося їм сісти, це все завдяки стисливости людських тіл. Отже взяв двацять сильніших з трицяти.

Тоді Таманго зажадав лише по одній склянці горілки за кожного з тих, що лишилися. Леду поміркував, що діти платять і займають лише половину місця в почтових диліжансах. Отже взяв троє дітей; але заявив, що не візьме більше ні одного чорного. Таманго побачив, що лишилося йому ще на карку сім невільників, вхопив свою рушницю і прицілився до жінки, яка стояла з краю: це була мати троїх дітей.

— Купуй — крикнув до білого — або її вбю; мала чарка горілки — або стріляю.

— А на якого чорта вона мені здалася? — відповів Леду.

Таманго стрілив і невільниця впала мертва.

— Дальше, другий! — крикнув Таманго, ціляючи в напів живого зі страху старця: чарка горілки, або...

Одна з жінок Таманга шарпнула його за рамя і стріл не поцілив. Вона пізнала в старцеві, якого чоловік хотів забити, чародія, який предсказав їй колись, що вона буде королевою.

Таманго, запаморочений горілкою, не тямився з люти, коли побачив, що хтось противиться його забаганкам. Він сильно вдарив свою жінку прикладом рушниці, а потім звернувся до Леду:

— Маєш, даю тобі цю жінку.

Була гарна. Леду подивився на неї з усміхом, потім узяв її за руку.

— Вже я знаю, де її примістити — сказав.

(Продовження буде.)

—o—

лення кандидатури, як також і обрання п. В Островського збори зустріли гучними оплесками. Дуже цікаве, що жмінка радикалів виставила кандидатуру на голову п. Петриківського, знацого б. голову „Просвіти“.

Раду філії вибрали в такому складі: голова В. Островський, заступник голови Р. Клос, секретар С. Вишнівський, скарбник А. Споляк, члени: Ів. Федорук, Петро Бондарук і М. Нищий. До контрольної комісії ввійшли: А. Колянський, Т. Кушнірук і М. Столярчук.

Збори ухвалили бюджет і досить широкий плян праці на 1933 рік з відповідніми постановами.

У вільних внесках один з присутніх членів вніс пропозицію: звернутися до головної ради „Сільського Господаря“ про надання голові п. В. Островському гідности почесного члена т-ва „Сільський Господар“. Внесок зібразі присутні зустріли гучними оплесками.

Присутній.

З розбройної конференції.

Із Женеви повідомляють, що комітет для управильнення фабрикації й торговлі зброєю рішив зажадати від головної комісії конференції вирішити засадничі питання: чи фабрикація зброї має бути знесена, чи оміжнароднена. Делегати Франції, Польщі, Данії й Еспанії заявилися за знесенням фабрикації, проти заявилися Німеччина, Італія, Англія, Бельгія, Зл. Держави й Японія. Головна комісія буде радити над тим на другий тиждень.

Політична комісія розбройної конференції приняла текст декларації, що европейські держави зрікаються вживати силу як інструмент міжнародньої політики. В дискусії представники ріжних держав інтерпретували становище своїх урядів у цій справі. Позаевропейські делегати ще не висказалися щодо тієї декларації.

—o—

Із джегольського боєвища.

ПЕКІН, 3. III. ПАТ. В китайських боєвих рядах сталася зрада, що причинилася до прориву китайського фронту і може довести до втрати провінції Джеголь. На основі інформацій з певного джерела китайський генерал Сун-Тіен-Ін перейшов на сторону японців під Чін-Тен,ударемнивши плян оборони Чан-Сю-Ліяна.

ТОКІО. 3. III. ПАТ. На фронті Джеголю доволі спокійно. Тільки в деяких місцевостях приходить до сутичок. Всупереч вчорашнім відомостям вчорашній офіційальний комунікат стверджує, що кавалерія ген. Могі зустрілася зі сильним опором китайців перед опануванням міста Чі-Фен.

ПЕКІН, 3. III. ПАТ. Чотири японські повітряні ескадри бомбардували сильно китайські оборонні позиції біля Єтошу. Місто лежить у развалинах і згарищах.

ПЕКІН, 3. III. ПАТ. Наспіли тут повідомлення, що китайці протинаступом викинули японців із Лін-Уану.

З польської преси.

„Польсько-українське Наукове Т-во“.

Стаття п. Погоновського у журналі „Наша Пшишлосьць“.

Ідея такого Т-ва вперше появилася у грудневому минулорічному числі варшавського консервативного місячника „Наша Пшишлость“. Автор затитулував свою статтю „Під знаком польсько-української правди“, а мотивував думку наукового польсько-українського Т-ва потребою „створити якийсь тривкий, поважний та політично нєдразливий осередок польсько-української співпраці над взаємною, дуже скомплікованою національною проблемою“. Автор пропагував думку „покликати до життя наукову польсько-українську школу“, яка працювалаб в „імя історичної правди“, оперта „на загальнім світовім консервативнім і католицькім світогляді“.

Ті загальникові і — признаємося — мало заохочуючі уваги всетаки підхопив п. Єржи Погоновський, вкладаючи в ідею польсько-українського наукового Т-ва вже дещо інший зміст. У статті „За польсько-українське Наукове Товариство“ в тому самому журналі „Наша Пшишлосьць“ за міс. лютий ц. р. звертає увагу на цілу низку історичних фальшів з історії Польщі та України, та зовсім невиясенних історичних моментів. У цій ділянці — мовляв — істнує „справжня Авгієва стайня“, яку требаб „очистити“.

Конкретно п. Погоновський звертає увагу, що напр. нарис польського історика Кубалі про Богдана Хмельницького і його політику не є досі ані відомий серед самих поляків ані зрозумілий, тому, що польський загал фальшиво-низько оцінює Хмельницького (дивиться крізь окуляри Заглоби!); Кубаля порівнював Хмельницького з Кромвелем а польський публіцист Ян Урсин Захараєв ще вище ставив його військовий геній. Слушно зазначує автор, що історичних коректур вимагають загально-приняті погляди про цілий ряд історичних постатей і подій. Те саме торкається історичної белетристики; напр. досі нема студій про українські впливи на історичні твори Словацького чи Виспянського...

Автор застерігається, що проектоване науково-дослідне товариство моглоб формально повстати та зорґанізуватись щойно тоді, коли науково-дослідний рух дав би вже під цим оглядом позитивні висліди та наприкінці доказав потребу і вартість таких студій.

Будучи засадничими противниками штучного творення всяких організацій і товариств, які можуть залишитись на папері і та яких фірму можуть несовісні люди використовувати для зовсім фальшивих цілей — годимося, що творення „згори“ є річю небажаною а в наших умовинах навіть невикональною. Річ ясна, що на засуванні історичної *правди* — українська історія та український національний рух можуть лише скористати...

Взагалі стаття п. Погоновського цікава. Кінцева увага, що порушена на сторінках журналу „Наша Пшишлосьць“ ідея не має найменшого заміру нарушувати окремішности та окремих цілей Наукового Т-ва ім. Шевченка й інших українських наукових установ і що взагалі не має з ними нічого спільного — є увагою потрібною, бо при нинішніх „утраквізаційних“ помислах та експериментах всяке можна би підозрівати...

—o—

„Луги“.

Стаття Ол. Бохенського у „Бунті Млодих“.

Чергова стаття Олександра Бохенського у варшавському журналі „Бунт Млодих“ (за лютий ц. р.) на українські теми — підлягла тежчастинній конфіскаті. Стаття зоветься „Геніяльний хід“ а цензура скреслила її початок і кінець. Наголовок іронічний і торкається нового статуту „Лугів“.

Автор підходить до проблеми фізичного виховання досить цікаво: як можна, мовляв, давати модерне фізичне виховання з військовим вишколом, а не давати шкільництва та пересічних національно-громадянських свобод?

...Ми вказували, що браки в нижчому середньому шкільництві, брак університету, відсутність самоуправи, опертої на окремих куріях, весчислені й елементарні шикани, створюють нам (себто полякам — прим. Ред.) міліони ворогів і то навіть посеред таких людей, які готові булиб в інших умовинах стати добрими громадянами Польщі. Відповідь на це була завжди та сама: не можемо нічого дати українцям, бо відірвуть Сх. Галичину від держави...

По думці того принципу ми не дали українцям нічого. Очевидно, це не довело до зменшення ірриденти, тільки зовсім навпаки. Воно нечувано скріпило фанатичних терористів, а ослабило елементи помірковані.

Раптом 25. січня ц. р. вводимо на підставі порозуміння з п. Дашкевичем офіціяльне українське військове приготування. Не даємо їм університету ані самоуправи, щоби їх „не „озброювати“. І нараз даємо їм орґанізацію, команду, муштру, озброєння. Це називаємо ґеніяльним ходом...

Автор боїться, щоби „за місяць, за рік, за два „Луги“ не напали на якусь військову станицю і не були здесятковані та розбиті“ і рад би відповідь на це питання дістати від посла О. Луцького або д-ра Романа Дашкевича.

—o—

Що діється в Німеччині.

ДЕ ЗБЕРЕТЬСЯ РАЙХСТАГ?

БЕРЛІН, 3. III. ПАТ. Як повідомляє преса, інавгураційне засідання райхстагу скликано до ґарнізонової церкви в Почдамі з принципіяльних оглядів. Діло в навязанні до історичної традиції Німеччини. Церква збудована тому 200 років у бувшому осідку династії Гогенцолернів і є неначе німецьким пантеоном. В підземеллях церкви находяться гроби Фридриха Великого і Фридриха Вільгельма І. В 1805 р. тут була історична стріча між Фридрихом Вільгельмом III. і царем Олександром І. Два роки пізніше Наполеон, перебуваючи в Берліні, відвідав гріб Фридриха Великого.

ГІТЛЕР ПРО КОМУНІЗМ.

БЕРЛІН, 3. III. ПАТ. В берлінській спортовій палаті відбулося вчора велике передвиборче віче, на якому трансмітовано промову міністра Ґерінга і вислухано промову канцлера Гітлера про світову небезпеку комунізму. Полемізуючи з німецькими марксистами, канцлер дуже різко схарактеризував відносини в Радянщині. Та держава, що розпоряджає всіми богатствами природи і може бути шпихлірем цілого світа, має міліони голодних, що живуть у нужді та коротають життя як підчас війни. Те саме переживала Німеччина, хоч у менших розмірах, за попереднього режиму. Німецькі комуністи, які втекли до Радянщини після вбиття одного штурмовика, вернувши до краю, заявили, що волять сидіти в Німеччині у вязниці, ніж користуватися свободою, яка панує в Радянщині.

ТРУПИ І РАНЕНІ.

БЕРЛІН, ПАТ. Поліційна акція проти комунізму ведеться дальше. Берлінська поліція визначила грошеві нагороди за викриття нелеґальних друків і вказання осіб, що їх поширюють. У Гамбурґу арештували 23 комуністів. Одночасно дійшло до сутичок на провінції. Досі є забитих 5 осіб і багато тяжко ранених. У Гамбургу на похід штурмових відділів стріляли з вікон приватних мешкань. У часі тої стрілянини вбили 70-літнього старушка, що сидів при вікні у своїм помешканні. Підчас облави в сусідніх

домах найшли кріси і перевели багато арештувань. До гострої стрілянини прийшло в місцевости Гест, де вбили одного гітлерівця і кількох членів „залізного фронту“ важко ранили. Про жертви в убитих повідомляють також із Бреми. Рівночасно також на вулицях Ельбляв дійшло до стрілянини. Як повідомляє „Германія“, підчас сутичок у Берліні впали дві особи вбиті і 5 тяжко ранених.

КОМУНІСТИ ТІКАЮТЬ З НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН, 3. III. ПАТ. Преса повідомляє про втечу німецького комуніста Тельмана з Німеччини до Данії. Поліція здогадується, що втік він самоходом за фальшивим пашпортом. З Копенгаги зачувати, що там не знають нічого про втечу Тельмана. На німецькій границі зі Швайцарією, Бельгією й Литвою загострено контролю пашпортів, звернену головно проти комуністів, що тікають з Німеччини.

РЕСПУБЛИКАНСЬКІ ПРАПОРИ ЗАБОРОНЕНІ.

БЕРЛІН, 3. III. ПАТ. Комісаричний уряд у Прусах видав новий розпорядок про вживання прапорів на публичних будинках. Принципіяльно принято краеві біло-чорні краски. В честь поляглих на світовій війні підчас національної жалоби 12. ц. м. поручено вивісити цісарські барви, чорно-біло-червоні. З мешкань у публичних будинках не вільно вивішувати комуністичних або соціялістичних прапорів, вільно тільки вивішувати прапори національних організацій, що підтримують уряд. Тимсамим відпадає, як стверджує преса, можливість вивішування прапорів з красками республиканськими, чорно-червоно-золотими.

ЖИДІВСЬКА ЗАЯВА.

Із жидівських кол у Берліні повідомляють, що всупереч вісткам, які подала преса, нікого із членів жидівського центрального союзу не арештовано. Не закрито також домівки союзу. У звязку з ревізією, переведеною в союзі, управа тієї організації оголосила заяву, що не має нічого спільного з комуністичними тенденціями і взагалі з рухами, ворожими для держави та релігії.

З життя наших шкіл.

Малий Семинар у Львові.

Завданням школи при Малім Семинарі у Львові є не лише дати своїм вихованкам знання у рямцях програми клясичної гімназії, але перш за все християнське, патріотичне та громадянське виховання. Йдучи до тієї мети, учні Малого Семинара під проводом своїх учителів часто влаштовують імпрези, що підносять їх духа до тих високих ідеалів та стають завдатком того скарбу, що його школа хоче їм дати на дорогу життя.

І так 12. II. ц. р. влаштовано для молоді й запрошених гостей **концерт із нагоди 20-тих роковин смерти Лесі Українки.** Метою концерту було зазнайомити учнів ближче з творчістю найбільшої української поетки та вказати на людину гігантичної сили духа, що в найтяжчих обставинах уміла „contra spem sperare“. Коротке, але глибоко продумане слово вчителя Мал. Семинара, д-ра М. Гнатишака, що вказав теж на неґативні первні творчости Лесі Українки, закінчило цей вечір.

Місяць боротьби з алькоголізмом найшов сильний відгомін у нашій школі. Влаштовано для учнів **три реферати про шкідливість алькоголю,** а крім цього дня 26. II. ц. р. відбулася академія, що її завданням була популяризація протиалькогольної ідеї. Гарне вступне слово сказав учень VIII. кл. Коржан, а реферат на тему „Алькоголізм і св. Письмо“ відчитав уч. VIII. кл. Куманець. Референт дуже влучно розбив „докази“ алькоголіків, котрі при допомозі цитатів із св. Письма, силкуються виправдати свій погубний наліг. На закінчення академії учні вдатно відограли комедію з протиалькогольною тенденцією. В обох імпрезах (свято Лесі Українки та протиальк. академія) брав участь хор учнів, що під проводом учителя співу п. Дмитра Котка відспівав цілу низку пісень.

З черги Малий Семинар приготовляється до **святкування Шевченкових роковин.** Але не шабльоновим концертом, лише „місяцем Шевченкознавства“, що зачнеться дня 9. березня й буде обіймати цикль рефератів, котрих завданням є поглибити розуміння Шевченкового ґенія. Реферати виготовлять учні й учителі-українці.

Одночасно школа готується до найбільшої цьогорічної імпрези: до величньої маніфестації на честь Христа-Царря, що відбудеться 6-того й 7-ого травня цього року.

НА ГОСПОДАРСЬКОМУ ФРОНТІ.

„Практичні курси „Сільського Господаря“.

Важне для тих, що не могли покінчити студій та які, не маючи потрібного фахового знання, не можуть найти праці.

Дня 1-го квітня ц. р. починаються Практичні курси „Сільського Господаря“.

Уладження таких курсів спричинила потреба *дати на село фахових робітників*, яких нині нема та яких вимові організації „Сільського Господаря“ та сіль.-господ. кооперації доконче потребують.

Завданням цих курсів є *дати учасникам теоретичне та практичне знання зі всіх ділянок сільського господарства та сільської кооперації.* Таким чином учасники курсів дістануть фахове образування, яке *дасть їм змогу найти заняття та працювати над господарським і економічним скріпленням нашого селянства.*

Учасниками курсів може бути старша молодь, а передовсім ті зпоміж неї, що покінчили середні школи (найменше 6 кляс середньої або рівновартної школи). Крім цього до участи в курсах будуть допущені також і такі кандидати, що не мають вимаганого образування, але які викажуть потрібне загальне знання.

Курси тріватимуть 9 місяців, т. є від 1-го квітня до 31. грудня ц. р.

Вони будуть уладжені в *Янчині,* недалеко Львова, *на зразковій та всесторонній господарці п. М. Луцького.*

Т-во „Сільський Господар“ подбає за те, щоб курси будуть мати якнайкращих прелеґентів та всі помічні засоби для науки.

Повне удержання, разом зі заплатою за науку буде коштувати приблизно 50 зол. місячно.

Подання на приняття треба вносити до дня 25. березня на адресу Т-во „Сільський Господар“ Львів, Ринок 10. На бажання Т-во висилає точніші інформації в справі програми курсів та умови прийому кандидатів.

КРАЄВЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“ У ЛЬВОВІ.

З орґанізаційного руху.

Повітовий Народній Зїзд у Підгайцях.

Дня 30. січня ц. р. відбувся в Підгайцях Повітовий Народній Зїзд, на який прибули посли Олекса Яворський і д-р Любомир Макарушка. Зїзд отворив п. Гринько Скасків. Головував о. Йосиф Кміцикевич з Мозолівки, секретарював п. Василь Голь з Котузова. Звіт з діяльности Повітового Народнього Комітету зложив п. Скасків. Потім пос. Яворський здав звідомлення з діяльности Української Парляментарної Репрезентації, а пос. д-р Макарушка виголосив реферат про наші господарські справи. В дискусії живу участь брали селяни. Між іншим із закидами проти Української Парляментарної Репрезентації виступив п. Гуцало зі Славятина, а потім виявилося, що він взагалі непоінформований про працю У. П. Р. П. Кузик з Новосілки говорив про те, аби вже раз перестати займатися дрібницями, бо кожний знає і говорить, що є зле, а не каже, що робити, аби було добре. Інші промовці вказували на ріжні недомагання нашого громадянського життя, а щоби їх направити, закликали до єдности й обєднаної праці.

На внесення комісії-матки вибрано новий Повітовий Комітет, якого головою став пос. Олекса Яворський. До Комітету увійшли пп.: д-р Григорій Стецюк, Гринько Скасків, д-р Маркевич, Сеня Захар, о. Ярослав Літинський, Василь Голь, Петро Пришляк, о. Василь Яремок і Гриць Щур. Заступниками вибрано пп.: Григорія Цяпу, Дмитра Миськова, Павла Довжинського й Івана Кифора.

Повітовий Зїзд одобрив діяльність Центрального Комітету УНДО й Української Парляментарної Репрезентації та ухвалив їм довіря. Закінчився Зїзд відспіванням національного гимну.

КРІВАВА ДЕМОНСТРАЦІЯ НА ЗАКАРПАТТІ.

У Чехословаччині заборонили заповіджений комуністами червоний день безробітних. У Ліберці прийшло до сутичок, арештували 90 комуністів. У Волівці (Закарпаття) демонстранти заатакували жандармів. Жандарми стріляли. Був один демонстрант убитий, а 3 жандарми ранені.

ЗНИЖКА ОПЛАТ ВІД СПАДЩИНИ.

ВАРШАВА, 3. III. ПАТ. На нинішньому засіданні соймова скарбова комісія приняла в 3 читанні проєкт закону, що змінює приписи про оподаткування спадщини і даровизни. Закон обнижує ці оплати до 1/5 дотеперішніх.

Зчерги приступили до нарад над трьома внесеннями **Українського Клюбу,** що торкаються дальшої експльоатації салін і знижки монопольних цін. Над цим внесенням перейшли до денного порядку (як подає ПАТ. з причини неприсутности внескодавців).

КОМІРНОГО НЕ ЗНИЖУТЬ.

У варшавськихміродатних колах впевняють, що про знижку комірного нема й мови та що взагалі ця справа стала неактуальною з огляду на продовження мешканевої мораторії для безробітних.

ЯПОНСЬКА АВАНҐАРДА.

ТОКІО, 3. III. ПАТ. Аванґарда японського ґенерала Карагарі вийшла нині рано до Пінь Чань.

ВОЮЮЧА ЯПОНІЯ ПРАЦЮВАТИМЕ ДЛЯ МИРА.

Японський премієр сказав, що Японія остається в Лізі Націй та працюватиме над закріпленням мира. Заки Ліґа розгляне конфлікт на Дал. Сході, положення настільки виясниться, що інтервенція Ліґи буде зайва.

ДИМІСІЯ ЮГОСЛАВЯНСЬКОГО УРЯДУ.

Югославянський кабінет Срскича подався до димісії наслідком останніх студентських заворушень. Найповажнішим кандидатом на премієра є теперішній міністр закордонних справ Єфтич, що втішається довірям короля.

ТРИ МІЛІЯРДИ ДОЛЯРІВ — УНЕРУХОМЛЕНИХ.

НЮЙОРК, 3. III. ПАТ. Наслідком мораторії для банків, яку проголосили у стейтах Каліфорнії, Ореґон, Вашинґтон, Айдаго, Невада, Арізона й ін. унерухомлених є около три міліярди долярів.

ВАШИНҐТОН, 3. III. ПАТ. Згідно зі звідомленнями преси Розевелт є нібито проти Гуверового пляну, щоби давати союзну гарантію для банкових депозитів. Сен. Мек Еду поставив внесення скликати негайно надзвичайну сесію конгресу.

ВАШИНҐТОН, 3. III. ПАТ. Гувер, заки усунеться до приватного життя, думає зложити заяву. Він звернувся до сен. Гляса, бувш. секретаря скарбу, щоби предложив внесення в звязку з банковою крізою.

ДАЛЕДІЄ ІДЕ ДО ЛЬОНДОНУ.

Зачувати, що французький премієр Даладіє поїде до Льондону.

По широкому світі.

— Інавгураційна промова през. Розевелта потреває 13 хвилин. Розевелт присягне на Біблію, яку його родина має від 1680 р. Гувер після передання влади переїде до Сан Франціско.

— Ґен. Нобіле занедужав у Москві на сліпу кишку. Його стан, мабуть, безнадійний.

— Більшовицька преса виступила гостро проти німецького уряду, за твердження, що парлямент підпалили на приказ Москви.

— У Румунії арештували за шпіонаж поручника фльоти. Виявилося, що це була жінка, переодягнена за старшину.

Сніговія на Радянській Україні і Кавказі.

МОСКВА, 3. III. ПАТ. На Україні та північнім Кавказі шаліють небувалі сніговії. Залізнича комунікація в багатьох містах припинена, в інших відбувається з великими перешкодами. На одній тільки південній залізниці працює 114 снігових плугів, а до вивоження снігу призначено 2.000 вагонів.

ЖЕРТВИ ЗЕМЛЕТРУСУ.

ТОКІО, 3. III., ПАТ. Число жертв землетрусу моглоб бути ще більше, колиб мешканці надбережних околиць, памятаючи страшний землетрус із 1896 р. не втекли в глибину лїса, заки лютуючі морські филі залили села. Шкоди в Гокаідо мабуть невеликі.

Згідно з ост. вістками в Камаші завалилося 1.800 домів, а згинуло сто людей. В Міяко знищених домів є 3.000, в Джамада 300, в Касенама й околиці є кількадесять убитих і пропавших без вісти.

СТРАЙК У ВСІХ КОПАЛЬНЯХ.

КАТОВИЦІ, 3. III. ПАТ. Згідно із заповідженням усіх професійних гірничих союзів вибухув нині рано демонстраційний страйк у всіх копальнях, за вимкою копальні „Мир". Страйкують усі залоги за вимкою робітників, що працюють при конечних уладженнях.

ВІДГУКИ ДНЯ.

А все таки подія.

Не є це національна подія, але все таки якась подія є. Перший раз за моєї памяті звернувся власник складу порцеляни до власника мистецького таланту і з цього вийшов сервіс.

Йду я колисьтут біля склепу О. Ониська і — як звичайно — глипнув на виставу. Люблю порцеляну, бо порцеляна так як жінка: ніжна і крихка, один неосторожний рух і вже по всім.

Бачу якийсь новий орнамент на тарілках та полумисках. Щось ніби іслямом повіяло. Щож, думаю, можливе! Добродій Онисько з добродієм Кемалем Пашою накладає.

Але придивляюсь ближче і наче я вже такий взір десь бачив. Чи не на сільських мисках?!...

Так і є. Такі самі риски одна побіч одної, три або чотири. Тільки все те переварене вже в артистичнім казані.

Заходжу в середину розпитати...

Довідуюся, що проєкт робив Дядинюк, що тяжко було цей проєкт виковати, бо срібну краску мусіли аж ручно накладати, щоби не облізала і т. д. А ще довідуюся, що проєкти на діточу порцеляну робить Бутович, що фабрика зацікавилась нашими мистцями, що хоче з ними навязати контакт і ще багато цікавого.

Прекрасна річ — думаю.

Очевидно мова не про сервіс чи проєкт. Тут авторитетне слово за „азумівцями", „карбівцями" та іншими знавцями.

Для лаїків прекрасна річ у тім, що п. Онисько відчув потребу звернутися, рішив звернутися і таки звернувся до українських мистців за проєктами.

Хоче заробити!?...

Дай йому Боже як і кожному з нас... (наприклад, я за цей фейлетон дістаю: сервіс, срібло на 12 осіб і досмертну ренту!).

Але поки заробить, дає заробити і... пробує піднести відсоток українських покупнів бодай на 25. Атже навіть у нинішніх тяжких часах зібється час-до-часу тарілка чи горнятко і треба за ними кудись піти!

Чомуж не маємо йти до купця, який дає нашим мистцям змогу... малювати образи і чому я не маю про те написати!?...

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 744-?

— **„Українці в обороні Відня перед турками 1683 р."** (З нагоди 250-ліття). На цю тему виголосить д-р Іван Німчук у неділю 5. ц. м. реферат в салі „Української Бесіди" (Рутовського 22) заходом Т-ва письменників і журналістів ім. Ів. Франка. Вступ за добровільними датками. Початок: год. 5.30 попол.

— **Ревізії та арештування.** 1. березня перевели органи державної поліції основну ревізію в абсольвента львівської політехніки Степана Казанівського при вул. Чарнецького 26. Рівночасно перевели ревізію у родичів згаданого абсольвента в Боратині пов. Броди. Хоча нічого не найшли, всеж таки забрали Ст. Казанівського на поліцію, звідки його по 6-тьох годинах випустили на те, щоби знов його забрати 2. березня в год. 6. веч. Чого шукають, невідомо.

— **Пояснення.** В справозданні „З відчитової залі" („Діло" з 2. березня ч. 51) переповіджені мої замітки щодо правописного словника п. М. Возняка дещо невірно. А саме, я не сказав „що автор його попросту сам не знає, чому деякі слова так переписав з якогось радянського словничка". Подаючи ґенезу книжки акад. Возняка, написаної ним на просьбу тодішньої президії НТШ. поспішним темпом на основі виданих уже на Радянщині публікацій та словничків, зазначив я лише факт, що на моє питання як нефахівця, чому в тому словничку написано те чи інше слово так, а не інакше; пр. дуплікат, Мюллер, Гюго (франц. письменник Іго), або що значить те чи інше слово, автор не дав мені вдоволяючої відповіди на пояснення. — **Д-р В. Левицький.**

— **Ukraine von gestern und heute".** Під тим заголовком вийде в найближчих днях у Берліні інформаційна публікація, в якій будуть поміщені чотири короткі огляди: 1) Теперішнє положення на українських землях, 2) Перегляд історії України, 3) Господарство України, 4) Українська культура.

— **Шкільній молоді не вільно після 6. год. ходити по місті.** Львівський шкільний куратор Ґадомський заборонив шкільній молоді перебувати на вулицях після 6. год. вечором. Заборона обовязує не тільки молодь народніх шкіл, але й гімназій, семинарів і фахових шкіл. Вчительство має повчити про це молодь, щоб недопустити до участи в збіговищах. Розпорядок виданий у звязку з останніми студентськими демонстраціями в місті.

— **Студентські страйки в Польщі.** За приміром Львова пішла теж Варшава, де 2. ц. м. опозиційно настроєні студенти всіх вищих шкіл проголосили страйк. На університеті проурядова організація „Леґіон млодих", що не солідаризується зі страйком, хотіла ударемнити страйкову акцію і з того приводу прийшло до бійки, в якій шістьох студентів побито так тяжко, що мусіли відставити їх до шпиталю. Наслідком того ректор університету припинив виклади на необмежений час. Те саме сталося на політехніці, де теж прийшло до великої бучі. Крім того припинено виклади в головній школі сільського господарства, у вищій торговельній школі та державнім дентистичнім інституті. Аналогічну акцію перевели тогож дня опозиційні студенти краківського університету, де прийшло до бучі між організаторами страйку та проурядовою групою. Наслідком того ректор скликав засідання сенату, який рішив припинити виклади аж до відкликання. З Вильна повідомляють, що на тамошньому університеті відбулося 2. ц. м. велике студентське віче, на якому проголошено студентський страйк. Тому, що досі не прийшло до більшої бучі, ректорат не оголосив припинення викладів.

— **За вуличні ексцеси.** 52 студентів львівського університету й політехніки, арештованих минулої середи у звязку з вуличними демонстраціями, потягнено до відповідальности перед городським староством, яке покарає їх за нарушення публичного спокою. Крім того 20 зміж них будуть відповідати перед судом.

— **Влом до українського банку.** Нічю 1. березня невідомі злодії вломилися до льокалю Українського Банку „Народнього Дому" в Яворові, розбили касу та забрали біля 3.000 зол. Банк асекурований проти вломів, тому члени його не потерплять шкоди.

— **Влом до судової каси.** В ночі на 1. ц. м. вломилися злодії до каси окружного суду в Самборі, де раком розпороли дві сталеві каси і вкрали судові депозити вартости 4.000 зол. та більшу суму готівкою.

— **Кріваава бійка в божниці.** Під жидівською божницею при вул. Вугляній у Львові посварилися за програні гроші два жиди і почали битися. Один із них Авраам Тененбавм утік до божниці, однак його противник Вільгельм Шер допав його тут і пробив ножем. Шер утік, а Тененбавма відставили в тяжкому стані до шпиталю.

— **Новий костел.** Заходом власників дібр Ґолембських у Шумлянах, пов. Підгайці, вибудували костел, що його обслуговує римо.-кат. парох з Бокова.

— **Трибунал систував вердикт присяглих суддів.** Перед судом присяглих у Чорткові відбулася розправа проти Івана Дядецького із Слобідки Давидковецької, що удержував два роки любовні зносини зі своєю шваґровою Павлиною Вонсович і посварившися з нею, зарубав її сокирою. Присяглі судді заперечили головне питання, наслідком чого мав запасти присуд увільняючий. Однак трибунал засистував цей вердикт і переказав справу до нового розгляду в іншій каденції.

— **Купив дошки на власну домовину.** В Залучу пов. Снятин повісився в хаті свого батька Іван Калинюк, що від довшого часу терпів на нервовий розстрій. Як стверджено, він носився довший час з наміром самогубства і щоби заощадити батькові коштів похорону, купив перед смертю в недалекому тартаку дошки на домовину.

— **Ворожнеча між парубками.** ПАТ повідомляє, що в четвер між Городком Яг. і Родятичами кільканацятьох парубчаків із Братковиць напало на трьох мешканців села Вовчухи, щоби їх побити. Не побили їх тому, бо один із нападених вистрілив із револьвера. Поліція арештувала всіх 12 парубчаків, яких передасть до розпорядження прокураторові. Причиною події була ворожнеча між мешканцями обох сіл

— **Убив жінку за маєток.** Перед судом присяглих у Самборі відбулася розправа проти Миколи Сарахмана, господаря з Ваневич, та його сестри Теодозії, за те, що разом задусили жінку Миколи в девятому дні після вінчання. Трибунал засудив Сарахмана на 15 літ вязниці, а його сестру звільнив від вини та кари. Розправа ствердила, що Сарахман убив жінку щоби заграбати її маєток.

— **Траґічна пригода** постигла залізничного шлюсаря Юрія Півонку, що їхав саньми із Золочева на місцевий дворець. Коні сполошилися, наслідком чого Півонка вдарив головою об дишель і погиб на місці. Працював у Львові і до Золочева приїхав на один день, щоби завести гроші родині.

— **Напад вовків на торговця коней.** До присілка Гарнево (між Томашевичами і Козлівщиною) прибіг задихний торговець кіньми Влад. Ютків і повідомив, що коли переїздив крізь ліс з двома купленими кіньми, напали на нього вовки і почали дусити коні. Він сам утік і просив людей на допомогу. Кільканацять селян зі сокирами, колами та ціпами побігли негайно до ліса, але найшли по дорозі тільки порозкидані кости коней. Вовки пожерли їх за неповна пів години.

— **Пожежа фабрики.** У пятницю попол. згоріли будинки фабрики оліїв Деґнер-Ільґнер у Торуні. Згоріли теж сирівці, що там були змаґазиновані. Наслідком пожежі втратило працю 240 робітників. Причина пожежі невідома.

— **Залізнича катастрофа.** У пятницю на шляху Озорків (лінії Зґеж-Кутно) зударився ванташний поїзд із особовим. Із шин вискочив паровіз, тендер і 4 вуглярки. Ваґони виїхали один на одного, знищили залізну запору та зарилися колесами в землю. Машиніст тяжко ранений, його помічникові відтяло ногу.

— **Вперше побачив звукову фільму.** Папа Пій XI. побачив в ост. понеділок уперше звукову фільму та при цьому сам себе чув і бачив на полотні. Відвідав радіостацію при Ватикані й там був присутній на виставі двох звуковиків. Перша фільма передавала промову Пія XI., яку він виголосив 11. лютого ц. р., як отвирав радіостацію для ультракоротких промінів. Другий звуковик зображав події із Зл. Держав.

— **Автобус жертвою вовків.** В Болгарії біля македонської границі застряг автобус у снігу і не міг дальше їхати. Незабаром велика тічня вовків напала на безборонних пасажирів і роздерла 9 осіб. Одинокий шофер урятувався, виліэши на дерево. Звідси був свідком, як голодні вовки роздирали на кусні і пожирали його пасажирів. Жахлива сцена так поділала на нього, що він проявляє тепер божевілля.

— **Скарб розбитої російської армії.** В справі відкопаного скарбу 1.300.000 рублів золотом зайшли, як повідомляють деякі часописи, нові ускладнення в переговорах між повновласником-нахідника і скарбовою прокураторією. Виявилося, що найдений скарб був касою третьої російської армії, яку зараз на початку світової війни розбили німці під Таненберґом. Сам командант тієї армії ґен. Самсонов після ганебного розгрому відобрав собі життя. Його ґенеральний штаб, відступаючи з поспіхом, закопав касу, щоби не впала в руки наступаючих німців. Членом того штабу був полк. Мясоєдов, що був шефом розвідки, а що йому доказали, що був теж німецьким шпигуном, на основі присуду воєнного суду його розстріляли. Зачувати, що в скрині зі золотом найшли теж важні документи зі штабу армії Самсонова.

— **Особисті вісти.** Дня 23. лютого ц. р. отримали у Високій Технічній Школі у Данціґу диплом інжиніра хемії: п. **Софія Глова** з Перемишля і п. **Роман Запицький** з Козова.

Хто знає?

Редакція „Української Заг. Енцикльопедії“ прохає подати їй на адресу Львів, вул. Чарнецького ч. 26, м. 1. — відомості про таких наших діячів:

1) **Тимофіїв Михайло**, укр. гром. і політ. діяч, автор праці про жидів і нар. господарство України, — **коли народився?**

2) **Тінкель**, укр. майор, ком. 2. коломийської бригади; імя і коли народився?

3) **Топольницький Генрих**, гал.-укр. композитор. **Коли народився?**

4) **Требинська Марія**, з роду Євреінова. **Коли народилася?**

—o—

☦ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Антоніна з Кисилевських Онишкевич, вдова по бл. п. о. Гнаті Онишкевичеві, професорі української мови в черновецькім університеті, померла в 90. році життя у Львові. Похорони відбулися 28. лютого 1933 р. В. Їй П.!

—o—

Дописи.

КАЛУШИНА.

Декларації за... німецькою школою. В калуському повіті йде також акція проти переведеного у мин. році плебісциту за українською школою. Цікавий випадок у звязку з цією справою зайшов у с. Небилові. Побережник Сафінський з надлісництва у Небилові пропонував селянам, які їхали до ліса за дровами, підписувати декларації за... німецькою школою. М. ін. одному із селян, Василеві Данилишинові, який дав у цій справі побережникові гідну відправу, не хотів за те підписати асиґнати на дрова.

Просфора філії „Союзу Українок“. Рухлива філія „С. У.“ у Калуші улаштила 12. II. ц. р. у великій салі Народнього Дому святочну просфору, в якій взяло участь ок. 120 жінок — членів філії та делегати українських товариств.

Відчит про Крути. Дня 15. II. ц. р. відбувся в Калуші відчит про Крути, що його виголосив інж. Б. Пілісецький при великому зацікавленні слухачів. На будуче слід би подумати про влаштування окремого „Свята Крут“, які в інших містах мають уже гарну традицію.

—o—

СПОРТ.

Міжклюбові лещатарські дружинові змагання. відбудуться в неділю 5. березня п. р. Збірка змагунів точно в год. 8.30 на останнім перестанку „10“ (рогачка Замарстинівська).

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Володимир Юркевич: ДНІСТРОВІ ФИЛІ. Думки і пісні. Перемишль 1933. ст. 16. Це так звані „перші спроби“. Збірка починається такою веснoю:

Вже земля зацвіла
горят соняшні дні
то воскресла весна,
ой, як любо мені!
Гей, витаймо весну,
щоби чар весняний
нас підняв, підкріпив
та на подвиг святий!

І кінчиться збірка так само:

Думкою, душою, серцем
я тебе ласкаю
і тобі родима земле
пісоньки складаю.

Данило Мордовець: ГАЙДАМАКИ, історична повість з передмовою М. Голубця. І. частина. Львів, 1933. Стор. 128. Форм. 16°.

Лев Ясінчук: ДЛЯ РІДНОГО КРАЮ, відгомін ювилейних свят в Америці у честь „Рідної Школи“. Львів, 1933. Накладом автора. Стор. 100, форм. 8°.

ЖУРНАЛИ.

РІДНА МОВА ч. 3. Зміст: Проф. д-р Григорій Ільїнський; Походження українських слів: Осоружний, Ложнути. Проф. д-р Іван Огієнко: Західний відмінок мужеського роду в формі родового. Мгр. Йосип Шемлей: Орудний однини жіночих іменників в українських говорах. Д-р Іван Мир. Крушельницький: Кутик чи куток? Д-р Антін Княжинський: Єднальний злучник І, й, та, та й і закони милозвучности. Д-р Вол. Виногородський: Письменницька мова в Галичині. Д-р А. Річинський: Рідна мова й лікар на провінції. Дід Огій: Граматика малої Лесі. Проф. І. Огієнко: Чистота й правильність укр. мови. Відповідь на запитання наших читачів.

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА. Педагогічний журнал, орган Т-ва „Учительська Громада“ у Львові. Річник XVIII ч. 1—2 за січень—лютий 1933. Зміст: На педагогічні теми: Ярослав Біленький: Голод книжки; Софія Русова: О. Декролі; Ст. Сірополко: Реформа середньої школи в Чехословаччині; С. Левицький: Середнє шкільництво на Закарпатті і дещо про університет в Ужгороді; Огляди: С. Л.: Заборонена книжка в школі; Новинки. Рецензії.

ЖУРНАЛ ШКІЛЬНОГО ЛИСТУВАННЯ Українського Технічно-господарського Інституту позаочного навчання при УГА. Подебради. Ч. 9. за лютий 1933.

ДЗВІНОЧОК. Часопис для українських дітей. — Львів. ч. 17 за березень 1933.

—o—

БІРЖА.

Ціни льоко Підволочиська: жито одноціле 17.25—17.50, жито збірне 16.25—16.50, кукурудза краєва 15.50—16.00 фасоля біла 16.00—19.00, гречка на мливо 17.00—18.00.

Ціни льоко Львів: жито одноціле 18.75—29.00, жито збірне 17.75—18.00, Мука пшенична 50-прц. „00“ 59.00—59.50 мука житна 65 прц. „0“ 33.50—34.00; Інші курси незмінені.

ГРОШІ.

Долар в приватних оборотах зол. 8.89.

Золото: доляри 9.09; корони 38.30; франки 36.50; дукати 84.30.

Срібло: корони 0,30; фльорени 0.75; рублі 1,30.

Трансакції. — Продажа. — Купно.

Голяндія 360.20, 361.10, 359.30; Льондон 30,38, 30,41, 30.55, 30,25; Ню Йорк кабель 8.89.8; 8.9,8, 8,87.8; Париж 3512, 35.21, 35.03; Швайцарія 173, 174.23, 173,37; Берлін 211,50.

АКЦІЇ.

Банк Польський 7,6 75.75.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“: „Маслосоюз“ платив кооперативам дня 3. III. пріма масло десер. 2.90, молоко 15—17 сметана 70, яйця 3.80—4.00 зол. за копу. Тенд. на масло сильна, на молоко удержана а на яйця слаба.

ОГОЛОШЕННЯ

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.